

SLOWANSKÉ
STAROŽITNOSTI.

SEPSAL

PAWEL JOSEF ŠAFÁRJK.

ODDJL DĚGEPISNÝ.
SWAZEK III. ARCH 21 — 30.

POMOCI ČESKÉHO MUSEUM.

W PRAZE, 1836.

TISKEM JANA SPURNEHO.

N A W Ě Š T J .

Starožitnosti slowanské wydávaj se po swazcích desjti-archových, z nichž *čtvrtý* z počátku měsíce Dubna nastávajícího 1837 roku na světlo wyjde.

Na žádost některých pánů vlastencův lhůta ku *předplacení*, po 50 kr. stří. za každý swazek, prodloužena jest až do wygiti *posledního* swazku.

W Praze dne 30. Prosince 1836.

Wydawatel.

Strabona a g. W Ínjm a 2hém stol. po Kr. Celtové giž téměř vsudy mizeti počali: Germanové zastaučili gegich mjsta gak w tókánj po Ewropě a drancowánj cizjch národůw, tak i w bogi proti Řjmanům. Všudy sljďeno a nalezáno Němcůw; Celtůw, gakožto slabých a neškodných, wjce newšjmáno. Tacitowým swědectwjm ⁹⁰⁾ němečtj hlaubalci darmo se zastjraj: on zagisté se wáhá a rozpácj, máli Peuciny k Němcům čili raděgi k Sarmatům přičjstj, a tjm samým dosti zgewně wyznává, že žádné důkladné známosti o této věci neměl, ačkoli se mu Peucini Germanům poněkud podobati zdáli. Wědomo, žeť on i Wenedy za Germany wylhlási, ale gak neprawdiwě, giž gsme dostatečně dokázali. Marněť gsau i ostatnj důwody ode zrostu a udatenstwj Bastarnůw brané, gešto předce na gewě gest, že Gallowé byli někdy wětšj mistři w bogi a ukrutenstwj ⁹¹⁾, nežli Germanové, gegich učenci, a co do zrostu, postawy a pletí od těchto téměř ničjnz se nelišili ⁹²⁾. Básnickému nadsazowánj řjmských spisowatelůw o velikosti zrostu starých Germanůw podnes gen Wackerbarthowé wjru přidati mohau. Strjzliwý a nestranný Blumenbach z pozůstalých koster starobylých Němcůw dostatečně dokázal, že ani o wlas nebýli wětšj, nežli lidé okolnjch národůw, Gallůw, Řjmanůw, Windůw, a že tudy wšecko to, co nám Řjmané o welikanstwj swých nepřátel selhali, za poetickau anebo raděgi politickau swobodu gmjno býti musj ⁹³⁾. Naposledy celtického pogitj Bastarnůw, Anartůw a Teuriskůw doličuj i některá náhodau nám dochowaná, ač nehogná gména gegich měst, gako Carrodunum, Vibantavarium, Zemizirga atd. Změtenj Bastarnůw s Germany u cizjch spisowatelůw tjm snáže nastaupiti mohlo, poněwadž tito giž we dřewnj době s ginými národy tuze byli pomjcháni, neydrjwe s Agathyrsy, Gety a Windy, potom se Sarmaty, naposledy s Gothy. Po wylhnutj Celtůw na Dunagi a hornj Wisle, za přjčinau nátisku Germanůw, po zgewenj se Gothůw na černém moři a přiwtělenj se k nim Bastarnůw owšem nenj diwu, že spisowatelé pozděgsjch stoletj téměř nic wjce o gallickém pogitj Bastarnůw newědj, nýbrž ge Germany býti pokládaj. Nowěgsj němečtj spisowatelé, nespokogenj Odrau a Labem, a usilugjce, s wylaučenjm Slowanůw z celé dřewnj Ewropy, giž i Wislu, Dněster, Dněpr a Tatry za praněmecké řeky a hory wylhlási, owšem i neymenšjho stjnků podobnosti gim slaužjej rádi se chytaj, a nemohance při wšj swé chtiivosti a smělosti proti důwodům prawdy odolati, Bastarny aspoň za Poloněnce (Semi-

⁹⁰⁾ Tacit. German. c. 46.

⁹¹⁾ Oukrutenstwj Galatůw swědčj i nápis Prologenerůw. Srow. njž č. 11.

⁹²⁾ Alexander Weliký diwil se zrostu a smělosti wyslancůw gallických, a Strabo — IV. p. 289 — prawj: Trans Rhenum post Celticos Germani incolunt, a Gallis parum differentes, si feritatis, corporum magnitudinis et fulvi corporis excellentiam spectes, sed et forma et moribus et victu assimilata sunt Gallorum. Podobným způsobem ge srownává i wšj IV. p. 195.

⁹³⁾ „Ad licentiam si non poeticam, certe politicam referendum“ wjz J. F. Blumenbach Nova pentas collectionis craniorum. Gottingae 1828. 4.

germani) vyhlašuj⁹⁴⁾: ačkoli i mezi nimi se nalezáj staudnějšj dějepisci, kteří německé pogiť Bastarnův budto v pochybnost berau, budto zrowna zapjraj⁹⁵⁾. A však hlawnjm důkazem, že Bastarni byli Gallowé, gest výslowné svědectwj o přebýwánj Galatův v podkraj Dněstru na konci 3ho stol. př. Kr., o kterémž zde mjstněgi gednati musjme.

11. Mezi osadami řeckými na břehu černého moře, založenými od Miletčanův a giných Hellenův giž w 7mém stol. př. Kr., vynikala lidnatostj, bohatstwjm, sláwau, mocj a trwalostj swau nade wšecy ostatnj Olbia, město od Miletčanův ok. 655 př. Kr. neda-leko austj Buhu wystawené⁹⁶⁾. Osada tato, nawštjwená a opsaná od Herodota, giž we skythické době obchodem a kupectwjm, s okol-njmi národy provozowaným, wysoce zkwetla, pod ochranau lako-mých Skythůw, gimž znamenitau ročnj daň platila, dlahou stálého pokoge poźjwajc. Když ale národ skythický sestárnul a slábnauti počal, když rozličné bogowné národy s protiwných stran, od wý-chodu Sauromatae, od západu Celtowé, od baltického moře Scir-owé a g., hlauběgi do zemj pokogných Windův se wtjratl, a pa-nujc j na Dněru Skythy odtamtud wybjgeti počali, nastala i pro Olbiu nowá, smutná, nebezpečná doba. Z takowéto doby zachowal se nám pamětný kámen s řeckým nápisem asi od r. 218—201 př. Kr., poučujc j nás o tehdejšjm welmi truchliwém stawu obce Olbijské⁹⁷⁾. Podlé tohoto, od obce a rady Olbijské wytečnému mě-štěnjnu Protogenesowi, ke zwěčněnj památky geho, postaweného nápisu Olbia tu dobu byla nešťastná, gsauci týrána a znuzena kru-tau wognau s Galaty, a obáwageci se nowého autoku týchže Galatův a spolčených s nimi Scirův s gedné strany, s giné pak stra-ny nátisku Thisamatův, Skythův a Saudaratův (§. 13. č. 5.). Zdeť hle máme výslowné a předůležitě svědectwj k doljčenj toho, že na konci 3ho stol. př. Kr. Galatowé čili Celti (Gallowé) w sau-sedstw j Olbie, nepochybně v podkraj Dněstru (dle Niebuhrw

⁹⁴⁾ Tak ge np. nazývá *Kruse* na mapě Germania a g.

⁹⁵⁾ *Luden's Gesch. d. deutsch. Volks* Bd. I. S. 9. — *Niebuhr* držj Bastarny za poněmčile Celty. *Kleine Schriften* Bd. I. S. 352 ff. W po-zdějšj, gothické době owšem; ale dřjwe — kdo ge medle poněmčil?

⁹⁶⁾ Sutiny města toho, gmenowané Stomogil, spatřuj se bljzko wsi Iljinskoje řečené, hraběti Bezborodkowi náležjci.

⁹⁷⁾ Obsjrnějšj zpráwa o tomto přepamatném, od Köhlera w Petrohradu (*Zwei Aufschriften der Stadt Olbia*. S. Pet. 1822. 8.), od Köppena we Wjdni (Olbisches Psephisma zu Ehren des Protogenea, herausg. v. Köppen, Wien 1823. 8.), neynowěgi pak od Boeckha w Berljně (*Corpus inscr. graec.* Vol. II. fasc. 1. p. 117—125. Nr. 2058) wydaném nápisu čte se w *Niebuhr's Kl. histor. Schriften* Bd. I. S. 352—398 Ueber d. Skythen, Geten u. Sarmaten. O wěku, z kterého pamětné toto znamenj pocházj, nestegná gsau mužůw učených zdánj: Köhler do časůw cjs. Augusta, Rochette do časůw Mithridatowých wálek s Řjmany [90—64 př. Kr.], Maltebrun do 240—200 př. Kr., Niebuhr do časůw druhé punické wálky [218—201 př. Kr.] anebo něco starjšjch, Boeckh do 2ho nebo 1ho stol. př. Kr. ge klade. *Boeckh* p. 122—123. Buť gak buť, tak mohutné a walné brogenj Celtůw na Buhu a Dněru, o gakémž nápis tento swědčj, podlé hodnowěrné hi-istorie do časůw řjmských cjsarůw bljzkých položitl nelze.

domyslu we dnešnj Ukrajině, což však žádného základu nemá⁹⁸⁾), obýwali, odtud s okolnjmi národy wálčjece. Thisamatae, Skythowé a Saudaratae chtěli se pewného města Olbie gen proto zmocnití, aby se w něm proti Galatům ubránili; odkudž patrné gest, gak mocnj a hroznj toho času tito Galatowé býti musili. Nápis ten nám pospolu i k wyswětlenj gména Celtoskythůw slaužj, naleza-gjeho se u starých⁹⁹⁾), a ginak temného. Bytowaliť tedy Celtowé skutečně we staré Skythii w širšjm smyslu; a nenjť pochyby, že Bastarnowé a Peucinowé byli rodina těchto Galatůw, o nichž Pro-togenůw čestný nápis zmjnkuj činj. Srownáwagj se časowé, mjsta a swědectwj různopramenná, gistá, nepodezřelá¹⁰⁰⁾).

12. Ze wšeho toho, co gsme zde w krátkosti, pokudž ku před-sewzetj našemu potřebné a poslužitedlné býti se widělo, o náro-dech kmene celtického přednesli, saudný čtenář snadně dostateč-ného přesvědčenj nabude, že historie starobylých Slowanůw s dě-ginami dřewnjch Celtůw w negednom ohledu w auzkém gest spo-genj. Ať nic na ten čas nedjme o adriatických Wenetech, národu dle wšj podobnosti kmene windického čili slowanského, osazeném u prostřed Celtůw, a tudy do wjru gegich děgin takowka zatoč-ném; hlawnj naše zásada, podlé nahore uwedených swědectwj, nade wšeckupochybnost wywýšena gest, t. že národy celtické, pode gménem Bojůw, Tauriskůw, Skordiskůw, Kotinůw, Bastarnůw, Peucinůw, Galatůw atd., we swém stěhowánj gíž we dřewnj době daleko na půlnoc a východ, do vlastj půwodně windických, se wsuly, a zde s národy slowanskými dlahé a kruté wálky wedše, ge sobě na djle podmanili, na djle dále na půlnoc ustaupití donutili. Widěli gsme, že neystaršj wšénárodnj naše podánj o wytláčenj Praslowanůw z pannonského Podunagj od Wlachůw, zachowané u Nestora a Kadlubka, negen s wýslovnjmi swědectwjmi ginostran-ných děgepiscůw, ale i se wšemi ginými historickými okolnostmi a s celau spogitostj tehdegjch děgůw výborně se srownáwá, a tudyž nenj wýmylek pozděgšjch wěkůw, alebrž na samém skutku osnowaná prawda. (§. 11. č. 3—10.) O Ombronech, Kotinech, Si-donech, Anartophraktech a Atmonech na gewě gest, že bydleli we kragjch anebo docela půwodně slowanských, anebo aspoň nepro-

⁹⁸⁾ Zkrage na západu Buhu ležjeho powozuge Galaty, na Olbii au-tok činjci, i Boeckh Inscr. graec. II. 1, 85.

⁹⁹⁾ Strabo l. I. p. 33. Na Peutingerowých deskách (segm. 8) wedlé řeky Tanais napsáno stogj Galatia („Tanasis Galatie“), což též někde-gjmu bytowánj Celtů w těch stranách naswědčuje. Snad i zatmělá Plini-owa slowa: promontorium Celticae Lytarnis, fluvius Carambucis (wiz č. 3. pozn. 21.) sem potahowána býti mohau.

¹⁰⁰⁾ Niebuhr w dotčeném spisu se domýšlj, že Galati byli snad Kym-browé, o nichž Posidonius dle Strabona, že někdy až na Pontu brogili, owšem mylně, se dohadowal. Domněnku tuto, gakožto s historij we zgew-ném odporu gsauj, důwodně wywratil Boeckh (str. 85—86), přigjmage za prawé, že dotčenj Galatowé byli wětew Skordiskůw a Taurisků, w 4tém stol. př. Kr. w Podunagj osedlých. Ostatně i Niebuhr se s tjm snášj, že Bastarni přišli zagedno s těmito Galaty do hor sedmihradských.